

! Pomorskie

Atrakcje turystyczne

SPIS TREŚCI

4 \	Gdańsk
8 \	Sopot
10 \	Gdynia
12 \	Kaszuby
14 \	Mierzeja Helska (Półwysep Helski)
16 \	Kaszuby Północne
18 \	Bory Tucholskie
20 \	Kociewie
22 \	Żuławy
24 \	Mierzeja Wiślana
26 \	Powiśle
28 \	Ziemia lęborska
30 \	Ziemia słupska
32 \	Kalendarz wydarzeń
34 \	Mapa

GDAŃSK

Gdańsk, stolica województwa pomorskiego, największe miasto północnej Polski. Miejsce z niezwykłą historią, wspaniałymi zabytkami, cudownymi plażami, ale też nowoczesne centrum biznesowe regionu. Zachwyca Głównym i Starym Miastem, nowoczesnymi muzeami, kładką nad Motławą, historyczną wyspą Ołowianką, restauracjami serwującymi lokalne potrawy, zielonym pasem nadmorskim z plażami i promenadą. Popularny jest „bursztynowy” stadion w Letnicy, znane jest molo w Brzeźnie, Trójmiejski Park Krajobrazowy, Twierdza Wisłoujście i naznaczony historią półwysep Westerplatte. Gdańsk to miasto, do którego chce się wracać.

GLÓWNE MIASTO

Serce Gdańska. Rozpoczyna się monumentalną Bramą Wyżynną i przez Złotą Bramę prowadzi na Drogę Królewską, którą dawniej do miasta wkraczały królewskie orszaki. Na reprezentacyjnym Długim Targu stoi charakterystyczna fontanna Neptuna, a dookoła znajdują się odrestaurowane kamienice z hotelami i restauracjami oraz zabytkowy Dwór Artusa. Główne Miasto to rozległy teren, gdzie znajdziemy zabytki oraz niezliczone restauracje, muzea, instytucje kultury.

EUROPEJSKIE CENTRUM SOLIDARNOŚCI

Historia największego ruchu społecznego na świecie NSZZ „Solidarność” przedstawiona została w Europejskim Centrum Solidarności. To wielowarstwowa, interaktywna wystawa stała, która rozpoczyna się w czasach głębokiego komunizmu, a kończy zwycięstwem i wolną Europą. ECS to nowoczesny gmach z mediateką, placem zabaw dla dzieci, tarasem z widokiem na stocznię, aulą i przepięknym ogrodem zimowym. Bryła i fasada ECS przywodzą na myśl kadłub budowanego statku.

MUZEUM II WOJNY ŚWIATOWEJ

Muzeum, które ukazuje dzieje największego konfliktu zbrojnego XX wieku w perspektywie międzynarodowej. Dramatyczne historie, wstrząsające zdjęcia, nagrania i pamiątki z tamtych czasów uświadamiają okrucieństwo wojny. Pośród 2,5 tys. eksponatów znajdziemy między innymi oryginalny czołg Sherman Firefly. Muzeum znajduje się pod ziemią, w nowoczesnym budynku o niezwyklej architekturze. Na wizytę w Muzeum II Wojny Światowej należy zarezerwować kilka godzin.

Co jeszcze warto zobaczyć?

- **Muzeum Gdańskie** – na Muzeum Gdańskie składają się obiekty, które ukazują historię i tożsamość miasta. To gotycko–renesansowy Ratusz Głównego Miasta z 37–dzwonowym carillonem, dawny gmach spotkań i biesiad Dwór Artusa, zabytkowy Dom Uphagena, onieśmielające przepychem Muzeum Bursztynu, nieco oddalona od centrum Twierdza Wisłoujście, Wartownia nr 1 na Westerplatte, Muzeum Zegarów Wieżowych w kościele św. Katarzyny, Muzeum Poczty Polskiej i Kuźnia Wodna w Oliwie.
- **Kościół Mariacki** – a dokładniej bazylika Mariacka Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny. Największa gotycka, ceglana świątynia w Europie. Budowano ją 159 lat. Warto wejść na wieżę, skąd roztacza się spektakularny widok na Gdańsk.
- **Żuraw** – największy i najstarszy zachowany dźwig portowy średniowiecznej Europy. Górnie nad Długim Pobrzeżem pełniąc jednocześnie rolę portowej bramy miasta.
- **Muzeum Narodowe** – znajduje się tu, pochodzący z XV w., tryptyk autorstwa holenderskiego malarza Hansa Memlinga „Sąd Ostateczny”. To słynne dzieło światowego malarstwa jest najcenniejszym skarbem pomorskich muzeów. Zarówno wizja przedstawiona na obrazie, jak i losy samego dzieła (i tego, jak trafiło do Gdańska) to fascynująca opowieść o człowieczeństwie, wierze i historii.
- **Teatr Szekspirowski** – ceglana bryła kryje w sobie jasne marmurowo–drewniane wnętrza, ma otwierany dach i dwie sceny – klasyczną i elżbietańską. W tym samym miejscu w XVII wieku znajdowała się Szkoła Fechtunku, czyli pierwszy publiczny teatr dawnej Rzeczypospolitej. W Teatrze Szekspirowskim wystawiane są sztuki teatralne, odbywają się koncerty i prestiżowe imprezy.
- **Ulica Mariacka** – najbardziej urokliwa gdańska uliczka z licznymi kolorowymi kamienicami i bogato zdobionymi przedprożami. To ulica bursztynników. Mieszczą się tu jubilerskie atelier, butiki i pracownie, które kultywują wielowiekową bursztynniczą tradycję miasta.
- **Westerplatte** – gdański półwysep, pomnik historii, miejsce wybuchu drugiej wojny światowej, symbol bohaterskiej walki żołnierzy polskich. Każdego roku 1 września o świcie odbywają się tu uroczystości upamiętniające ofiary tej wielkiej tragedii. Nad półwyspem góruje pomnik Obrońców Wybrzeża oraz charakterystyczny napis „Nigdy więcej wojny”.

W trakcie spaceru po Gdańsku warto zajrzeć do jednej z wielu restauracji na Długim Pobrzeżu, Wyspie Spichrzów czy przy ulicy Szafarnia i zamówić gdańskie i pomorskie specjały. Dorosli powinni zapoznać się z ofertą tradycyjnych, gdańskich napitków, które tworzą kulinarną tradycję miasta.

GDAŃSK

Gdańsk to nie tylko zabytki. Gród nad Motławą to miasto różnorodne, przyjazne rodzinom, kryjące wiele fascynujących historii. W lecie zaprasza na plażę, zimą na kulig do Doliny Radości. Gdańskie dzielnice, od tych nadmorskich, po położone przy lasach Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, czarują klimatem, a bogatą ofertą dla młodszych i starszych zachęcają, by spędzać czas również poza centrum. Niesamowity Gdański Ogród Zoologiczny, Hevelianum czy Ośrodek Kultury Morskiej to tylko niektóre miejsca, gdzie warto wybrać się z najmniejszymi turystami.

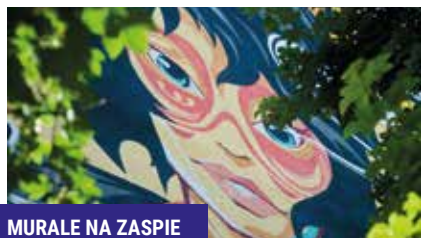
OLIWA

Archikatedra oliwska z wielkimi, XVIII-wiecznymi organami zaprojektowanymi przez Johanna Wilhelma Wulffa, Trójmiejski Park Krajobrazowy, park im. A. Mickiewicza, Pałac Opatów, Dom Zarazy, wzgórze i punkt widokowy Pacholek... Oliwa to zabytkowa dzielnica Gdańska, którą niegdyś zamieszkiwali przede wszystkim cystersi. Dziś dla wielu to najpiękniejszy zakątek miasta. Nie sposób też nie wspomnieć o jednej z największych atrakcji nie tylko dzielnicy ale i całego Gdańska – oliwskim zoo.

WYSPA SOBIESZEWSKA

Najbardziej oddalona dzielnica Gdańska. Dojedziemy do niej nowoczesnym, zwodzonym mostem. To raj dla miłośników szerokich plaż i lasów. Na wyspie znajdują się jeziora oraz dwa rezerваты przyrody: Ptasi Raj i Mewia Łacha. To doskonałe miejsca do obserwacji niezliczonych gatunków ptaków i fok. Sobieszewo to również dwa kąpieliska, liczne miejsca noclegowe, wspaniała ścieżka rowerowa, która prowadzi do jednego z trzech ramion ujściowych Wisły, do Przekopu Wisły.

MURALE NA ZASPIE

Jedyna w swoim rodzaju galeria murali, które prezentowane są na ścianach wielopiętrowych bloków mieszkalnych. Autorzy murali pochodzą z całego świata, a ich wielkoformatowe dzieła przedstawiają różne scenki – od historycznych (mural z papieżem Janem Pawłem II i Lechem Wałęsą), przez inspirowane światem roślin i zwierząt, po abstrakcję. Murale na Zaspie zwiedzamy za pomocą ogólnodostępnej mapki. W sezonie letnim organizowane są również darmowe spacer y z przewodnikiem.

Co jeszcze warto zobaczyć?

- **Hevelianum** – tereny dawnego Fortu Góry Gradowej, gdzie znajduje się jedyne w swoim rodzaju centrum edukacji, kultury, rekreacji i historii. Astronomia, nowe technologie, fizyka, chemia, zabawy dźwiękiem, iluzje... W Hevelianum nauka staje się fascynującą zabawą.
- **Park oliwski** – jedno z najpiękniejszych miejsc w Gdańsku. Zabytkowy park, który wyrósł z przyklasztornego ogrodu cystersów. Niezliczone gatunki drzew i krzewów, malownicze alejki, stawy i jeziora, zabytkowy Pałac Opatów, palmiarnia z egzotycznymi okazami, nad którymi króluje 150-letni daktylowiec, koncerty na żywo... Idealne miejsce na rodzinny spacer i romantyczną randkę.
- **Gdański Ogród Zoologiczny** – prawdopodobnie najurokliwiej położone zoo w Polsce. Znajduje się tu wiele niepowtarzalnych gatunków zwierząt, w tym jedyne na świecie pingwin albinos, orangutany, anoa czy lutungi jawańskie. To także miejsce urodzenia gdańskich lwiatek, czyli lwów angolskich.
- **Narodowe Muzeum Morskie** – żegluga, okrętownictwo, rybołówstwo w pigułce. Muzeum to m.in. wystawa stała w spichlerzach na wyspie Ołowianka, trzymasztowy żaglowiec Dar Pomorza stacjonujący w Gdyni, czy stworzony z myślą o dzieciach Ośrodek Kultury Morskiej, czyli muzeum, gdzie przebijesz się w strój marynarza i posterujesz tankowcem.
- **Stadion Energa Gdańsk** – duma sportowego, nowoczesnego Gdańska. Bursztynowy stadion w dzielnicy Letnica powstał z myślą o rozgrywkach UEFA Euro 2012. Dziś gra tu Lechia Gdańsk, odbywają się koncerty międzynarodowych gwiazd, imprezy i konferencje. Działa tu również muzeum Lechii Gdańsk oraz Fun Arena, czyli miejsce rozrywki dla całej rodziny.
- **Muzeum Archeologiczne** – spotkanie z pradawnymi dziejami. Główna siedziba to Dom Przyrodników, jedna z największych i najbardziej reprezentacyjnych kamienic w Gdańsku, znajdująca się tuż przy Bramie Mariackiej. Oddziały placówki to Muzeum Zamkowe w Gniewie, Skansen Archeologiczny Grodzisko w Sopocie, Piwnica Romańska przy placu Dominikańskim w Gdańsku i Centrum Edukacji Archeologicznej Błękitny Lew w spichlerzu Błękitny Baranek.
- **Statek-muzeum Soldek** – pierwszy statek zbudowany w Polsce po drugiej wojnie światowej. Cumuje przy nabrzeżu wyspy Ołowianka, jest udostępniony do zwiedzania. Koniecznie zajrzyjcie do maszynowni!
- **Park Reagana** – liczne alejki, place zabaw, nadmorska promenada ciągnąca się do granicy z Sopotem, moło w Brzeźnie i pobliska plaża z licznymi knajpkami i restauracjami. Wspaniałe miejsce wypoczynku i rekreacji. Miejsce dla spacerowiczów, biegaczy, rowerzystów, rolkarzy i dzieci, które bawić się mogą na kilku specjalnie wybudowanych i zaaranżowanych placach zabaw.
- **Latarnia morska w Nowym Porcie** – ma ponad 31 metrów wysokości i liczy przeszło 100 lat. Dziś już nie spełnia swojej zasadniczej roli, ale stanowi ważny element architektury Nowego Portu. Na szczycie latarni zamontowano zrekonstruowaną kulę czasu, czyli dawne urządzenie do ustawiania chronometrów okrętowych. Warto ją zwiedzić!

A na obiad może ryba w jednym z nadmorskich barów? W pasie nadmorskim znajdziemy ich całe mnóstwo. Do najlepszego bistro rybnego zaprowadzi Was własny nos. Kierujcie się zapachem wędzonej lub smażonej ryбки.

SOPOT

Najpopularniejszy kurort w Polsce. Urzeka krajobrazem, wabi otwartością i ofertą turystyczną. W lecie tętni życiem, zimą nie znajdziecie romantyczniejszego miejsca na długie spacery. Molo, legendarny deptak przy ul. Bohaterów Monte Cassino, Opera Leśna, latarnia morska, parki Północny i Południowy, restauracje, kluby, dyskoteki – atrakcje można wymieniać długo. Nie można jednak zapomnieć o tym, że jest to uzdrowisko z działającym Zakładem Balneologicznym, do którego ściągają kuracjusze z całej Europy.

MOLO

Wizytówka miasta i jednocześnie najdłuższy taki obiekt w Europie. Wybudowany na przełomie XIX i XX wieku, posiada ponad półkilometrową część spacerową, z czego ponad 450 metrów wchodzi w głąb Zatoki Gdańskiej. W ciągu wielu lat restaurowane i unowocześniane, dziś molo pochwalić się może nowoczesną mariną, gdzie cumują luksusowe jachty i łodzie. Sopotkie molo to miejsce spacerów, randek i spotkań, a także odpoczynku i relaksu. Solidna dawka jodu gwarantowana!

GÓRNY SOPOT

Niezwykle urocza, leśna część miasta, która graniczy z Trójmiejskim Parkiem Krajobrazowym. Majestatycznie wznosi się tu słynna Opera Leśna. To amfiteatr, który od 1909 roku jest jednym z najważniejszych punktów na koncertowej mapie Polski. Odbwały się tu, i nadal odbywają, przedstawienia, festiwale i koncerty. W pobliżu znajduje się również Łysa Góra, czyli działająca stacja narciarska. Warto eksplorować lasy, przechadzając się Sopotkimi Szlakami Spacerowymi.

MONTE CASSINO

Ulica Bohaterów Monte Cassino to główny deptak nadmorskiego uzdrowiska (dł. 635 m). Prowadzi od al. Niepodległości do pl. Przyjaciół Sopotu, znajdują się tu restauracje, sklepy, browary rzemieślnicze i kawiarnie. Swoje miejsce ma tu także Scena Kameralna Teatru Wybrzeże oraz Państwowa Galeria Sztuki, a także charakterystyczny dzięki swej architekturze Krzywy Domek. „Monciak” to także adres legendarnego Klubu SPATiF, którego historia sięga lat 50. Gościli tu między innymi Zbigniew Cybulski, Andrzej Wajda i Jerzy Skolimowski.

Co jeszcze warto zobaczyć?

- **Plaża** – sopockie plaże w lecie oblegane są przez turystów. By wejść na ich teren, należy przejść alejkami od strony promenady. Warto szukać plaż mniej popularnych, ale równie pięknych, jak te w Sopocie-Kamiennym Potoku i w Sopocie-Wyścigach.
- **Grand Hotel** – jeden z najpopularniejszych hoteli w Polsce. Jego budowa kosztowała 20 milionów gdańskich guldenów, a powstał w latach 20. XX wieku. Dziś Sofitel Grand Sopot jest – ciągle funkcjonującym – zabytkiem. Wielokrotnie zapisał się na kartach historii.
- **Skansen Archeologiczny – Grodzisko w Sopocie** – to gratka dla miłośników historii. Znajdziemy tu wczesnośredniowieczne, datowane na VIII wiek grodzisko. Można je zwiedzić!
- **Muzeum Sopotu** – znajduje się w zabytkowej willi Claaszena z 1903 roku. Zgromadzono tu zbiory malarstwa, grafiki, rzeźby, ceramiki, rzemiosła artystycznego. Obejrzymy tu również pamiątki związane z miastem i regionem, czyli fotografie, dokumenty, mapy, pocztówki i publikacje o sopocianach i Sopocie.
- **Skwer Kuracyjny** – niezwykle przestronny plac, który zaprasza na sopockie molo. Miejsce spacerów, spotkań i rekreacji. Powstał ponad sto lat temu. Jego charakterystyczne cechy to fontanna, latarnia morska, pobliskie arkady i wejście na molo. Napijemy się tu również zdrowej solanki.
- **Parki: Północny i Południowy** – dwa historyczne parki, zwane Łazienkami. Położone w sąsiedztwie sopockiego mola są domem dla ponad 60 gatunków drzew i wielu chronionych roślin. Znajduje się tu plac rekreacyjny, małe boisko piłkarskie i malownicze alejki, również rowerowe. W parku Południowym natrafimy na grzybki inhalacyjne, gdzie zaczerpnąć można solanki leczniczej.
- **SPA** – Sopot to SPA. Obiektów oferujących tu różnorodne zabiegi dla ciała i duszy jest mnóstwo. Warto zwrócić uwagę na te wykorzystujące dobro regionu, czyli m.in. bursztyn. W Sopocie znajduje się również Zakład Balneologiczny oferujący kąpiele solankowe.
- **Hipodrom Sopot** – sopocki tor wyścigów konnych tuż przy granicy z Gdańskiem. Ma powierzchnię 31 hektarów, a stajnie mogą pomieścić nawet 300 koni. Historia sopockiego hipodromu sięga XIX wieku. Dziś odbywają się tu imprezy konne i zawody, w tym międzynarodowej rangi CSI05*.

W Sopocie czas płynie swoim rytmem. Spacerując po kurorcie warto usiąść na ławce i wsłuchać się w dobiegający z oddali szum morza. Wiele sopockich restauracji oprócz smacznego jedzenia oferuje widok na Zatokę Gdańską lub molo. Niektóre znajdują się bezpośrednio na plaży.

GDYNIA

Jeszcze na początku XX wieku była rybacką wioską, wystarczyło jednak kilka dekad, aby Gdynia wraz z jej portem wyrosła na „polskie okno na świat”. Obecnie miasto przyciąga inwestorów z najdalszych zakątków globu, pochwalić może się bogatą ofertą kulturalną (na czele z Festiwałem Polskich Filmów Fabularnych i jednym z największych festiwali muzycznych w Europie – Open’erem), latem przyciąga plażą i nocnym życiem, zimą natomiast zaprasza na spacer po Trójmiejskim Parku Krajobrazowym!

SKWER KOŚCIUSZKI

Wizytówka miasta, główny ciąg spacerowy Gdyni z zabytkowymi, modernistycznymi kamienicami, charakterystyczną fontanną i restauracjami. Skwer Kościuszki łączy się z aleją Jana Pawła II i nabrzeżami: Pomorskim i Beniowskiego, gdzie cumują statki, promy i żaglowce. Latem podziwiać tu można promy wycieczkowe z całego świata. To również miejsce stacjonowania statków muzeów – Dar Pomorza i ORP Błyskawica. Jeśli tylko jest w Gdyni, to właśnie tutaj cumuje żaglowiec szkolny Uniwersytetu Morskiego Dar Młodzieży.

MUZEUM EMIGRACJI

Wyjątkowe muzeum, które ukazuje burzliwą historię emigracji Polaków. Znajduje się w budynku dawnego dworca morskiego, który jest perłą gdyńskiego modernizmu. To stąd transatlantykami Polacy odpyliwali w daleki świat. Muzeum w oryginalny i szeroki sposób ukazuje temat emigracji polskiej, przybliża historie ludzi i przedstawia niesamowite pamiątki z podróży. Niezwykłą częścią wystawy jest „Batory w budowie”, czyli budowana największa na świecie makietka statku pasażerskiego.

CENTRUM NAUKI EXPERYMENT

To interaktywne wystawy, których główną ideą jest nauka poprzez zabawę. To raj dla wszystkich głodnych wiedzy. Zadaniem Experymentu jest popularyzacja nauki i pobudzanie kreatywności, ale także dostarczanie świetnej rozrywki. Jest to możliwe dzięki ciekawie zaprojektowanym interaktywnym wystawom, prezentującym niezwykle zjawiska otaczającego nas świata. Wizyta w Experymentcie to fantastycznie spędzony czas z całą rodziną.

Co jeszcze warto zobaczyć?

- **Muzeum Miasta Gdyni** – historia portowego miasta w jednym miejscu. To całościowe spojrzenie na Gdynię – historyczne, architektoniczne, kulturalne. Muzeum słynie z niezwykle interesujących wystaw czasowych. Warto sprawdzać, co znajduje się w aktualnej ofercie.
- **ORP Błyskawica i Dar Pomorza** – Okręt ORP Błyskawica służył, polski niszczyciel w służbie od 1937 r. Trzymasztowy żaglowiec szkolny Dar Pomorza, zwany Białą Fregatą, został ufundowany przez społeczeństwo Pomorza w 1929 dla Szkoły Morskiej w Gdyni. Obie jednostki są już na emeryturze i pełnią zasłużone funkcje muzeów.
- **Kamienna Góra** – roztacza się stąd przepiękny widok na port, plażę i Zatokę Gdańską. Na Kamienną Górę najlepiej wjechać nowoczesną kolejką (wejście od strony Gdyńskiego Centrum Filmowego). To również miejsce, w którym podziwiać można obiekty gdyńskiego modernizmu.
- **Akwarium** – prawdziwy podwodny świat na lądzie. Akwarium Gdyńskie to spotkanie z niesamowitymi gatunkami: ogromnymi żółwiami wodnymi, płaszczakami i rekinami. To atrakcja dla całej rodziny.
- **Szlak Kulinaryny Centrum Gdyni** – propozycja poznania Gdyni z kulinarnej perspektywy. A ta jest tutaj niezwykle szeroka i różnorodna. Jedno jest pewne – jest pysznie i lokalnie.
- **Gdyński modernizm** – czyli odpowiedź na pytanie, jak sto lat temu budowano miasta. To przykład łączenia klasyki z nowoczesnością. Gdynia szczyci się swoim modernizmem i zaprasza na specjalnie stworzony szlak, którym przechadzamy się o każdej porze roku.
- **Orłowo** – najpiękniejsza, niezwykle romantyczna dzielnica Gdyni. Brzegiem morza dochodzimy do orłowskiego moła, a następnie spacerem udajemy się na orłowski klif, skąd roztacza się panorama Zatoki Gdańskiej, sąsiedniego Sopotu i Gdańska.
- **Infobox** – ciekawa konstrukcja, znajdująca się na rogu ulic Świętojańskiej i 10 Lutego. Winda zabiera turystów na najwyższe piętro, skąd podziwiamy panoramę miasta i skwer Kościuszki. To punkt informacyjny i miejsce spotkań gdynian.

Gdynia to nowoczesność, ale również sentyment. Zachowały się tu lokale, które dawniej były miejscem spotkań marynarzy lub stanowiły symbol luksusu światowego portu. Warto tu skosztować lokalną i światową kuchnię.

KASZUBY

Kaszuby, kraina rozciągająca się od Bałtyku do Borów Tucholskich, to niczym porozrzucane puzzle z niezapomnianymi widokami – na północy z cyplem w Helu, który oddziela Zatokę Gdańską od Bałtyku i z rybackimi miejscowościami przesiąkniętymi morską kulturą. Na południu z lasami, jeziorami i wzgórzami, które wspólnie tworzą sielankowy krajobraz od Kartuz po Przechlewo. Gdy je ułożysz, zabraknie ci w piersi tchu. Bo Kaszuby to nie tylko kraina posiadająca wyjątkową historię oraz kultywowane przez stulecia tradycje i zwyczaje, ale także jeden z piękniejszych przyrodniczo regionów w Polsce.

CENTRUM EDUKACJI I PROMOCJI REGIONU W SZYMBARKU

CEPR to połączenie muzeum, skansenu i parku rozrywki, gdzie każdy znajdzie coś dla siebie i nikt nie będzie się nudzić. Zobaczymy tu najdłuższą deskę świata, Dom Harcerza, Dom Sybiraka, największy fortepian świata, Bunkier Gryfa Pomorskiego oraz najpopularniejszą atrakcję, czyli dom do góry nogami, gdzie bardzo trudno utrzymać równowagę! Najmłodszy turyści poznają kaszubski świat bajek oraz sprawdzą swoje siły w parku linowym. W trakcie zabawy warto zrobić sobie przerwę na degustację kaszubskiej kuchni oraz lokalnego browaru.

JEZIORA KASZUBSKIE

Nie bez kozery mówi się, że Kaszuby to kraina wzgórz i jezior. W środkowej części regionu prawie każda miejscowość znajduje się w pobliżu akwenu. Jeziora to przepiękne krajobrazy, ale również fantastycznie rozwinięta infrastruktura – przy wielu z nich utworzono kąpieliska, wybudowano pomosty, powstały przystanie. Na kaszubskich jeziorach odbywają się regaty, ale można po nich pływać indywidualnie – w kajakach lub łódkami.

SKANSEN WE WDZYDZACH KISZEWSKICH

Fenomenalne muzeum, które przenosi nas w zupełnie inną rzeczywistość. Na 22 hektarach oglądać można zabytki regionalnej architektury. Wiatraki, chałupy, karczmy, kuźnia, warsztaty rzemieślnicze uzmysławiają, jak wieki temu różnorodne było budownictwo. Skansen pochwalić można również za cudowną lokalizację – znajduje się na rozległym, pełnym drzew terenie, tuż nad jeziorem Gołuń. Warto wziąć udział w prelekcjach, warsztatach, koncertach czy imprezach plenerowych, które regularnie się tu odbywają.

Co jeszcze warto zobaczyć?

- **Wieżycza** – jeśli ktoś myśli, że mieszkańcy naszego regionu nie jeżdżą na nartach, jest w wielkim błędzie. Pomorskie ma swój szczyt – Wieżycę. Rozciąga się stąd wspaniały widok na Kaszuby (punkt widokowy). Funkcjonują tu profesjonalne ośrodki narciarskie, otwarte dla miłośników białego szaleństwa.
- **Muzeum Hymnu Narodowego w Będominie** – w zabytkowym dworcu znajduje się niezwykle interesujące muzeum opowiadające nie tylko historię polskiego hymnu, ale prezentujące również sylwetkę Józefa Wybickiego, człowieka wielu talentów. To lekcja historii i patriotyzmu dla całej rodziny.
- **Muzeum Kaszubskie w Kartuzach** – czym jest burczybas? Jak działają diabelskie skrzypce? Odpowiedzi na te pytania znajdziemy w Muzeum Kaszubskim w Kartuzach. Podziwiamy tu również pamiątki związane z historią Kaszub i Kaszubami.
- **Muzeum Ceramiki Kaszubskiej w Chmielnie** – Chmielno, ze względu na swoje położenie, to jedna z najpopularniejszych miejscowości na Kaszubach. Rodzina Neclów od kilku pokoleń zajmuje się tu wyrobem ceramiki. W muzeum zgromadzono ceramiczne eksponaty nawet sprzed 300 lat!
- **Kamienne Kręgi w Węsiarach** – kręgi kamienne i kurhany, czyli cmentarz Gotów i Gepidów z I–III wieku. Cmentarzysko, położone w środku lasu w Węsiarach, robi duże wrażenie. Kamienne kręgi znajdziemy również w takich miejscowościach jak Odrzy, Leśno i Trątkownica.
- **Muzeum Kolejnictwa i Muzeum Ziemi Kościerskiej w Kościerzynie** – parowozy, wagony, lokomotywy spalinowe i elektryczne, a to wszystko w dawnej parowozowni. Muzeum Kolejnictwa należy do najpopularniejszych w całym regionie. W mieście znajduje się również Muzeum Ziemi Kościerskiej, które przybliży historię regionu, jego mieszkańców i opowiada o wyjątkowej kaszubskiej przyrodzie.
- **Zamek w Bytowie** – gotycki zamek krzyżacki z XIV / XV wieku, który znajduje się na Szlaku Zamków Gotyckich. Najpierw mieszkali tu Krzyżacy, później zamek było siedzibą książąt pomorskich. Dziś znajdują się tu Muzeum Zachodniokaszubskie, hotel i restauracja.
- **Kuchnia regionalna** – kaszubska kuchnia bazuje na lokalnych, naturalnych składnikach. Koniecznie spróbujcie zupy brzadowej (owocowej), ferkase (kury w białym sosie) i kaszubskiej szpajzy (kremu na bazie jaj).

Kaszubskiej kuchni skosztujemy w regionalnej restauracji, ale nie tylko! Warto śledzić kalendarz i odwiedzać regionalne jarmarki, targi, imprezy plenerowe czy odpusty. Swoje wyroby oferują tam panie z kół gospodyń wiejskich. Takich ruchanek czy kaczki z żurawiną nie dostanie się nigdzie indziej!

Atrakcje turystyczne

MIERZEJA HELSKA (PÓŁWYSEP HELSKI)

Wizytówka Pomorskiego, unikat w skali europejskiej. Otoczona Bałtykiem i Zatoką Gdańską w najwęższym miejscu, tj. między Chałupami a Kuźnicą, ma jedynie 150 metrów szerokości! To rejon niezwykle bogatej i specyficznej ze względu na klimat flory i fauny, a także jedna z ulubionych letnich destynacji Polaków. Miejsce idealne do uprawiania sportów wodnych, zażywania kąpieli słonecznych, jazdy na rowerze. To również idealne miejsce dla smakoszy kaszubskiej kuchni oraz miłośników historii, bo fortyfikacje helskie po dziś dzień skrywają wiele tajemnic.

MIERZEJA HELSKA

34–kilometrowy, zakrzywiony niczym kosa, bogaty przyrodniczo teren. Znajdują się tu sosnowe bory, wydmy, wrzosowiska. Ornitolodzy doceniają przylatujące gatunki ptaków, a biolodzy badają pojawiające się w lokalnych wodach morswiny i foki. Mierzeja Helska, otoczona przez wody Bałtyku i Zatoki Gdańskiej, posiada swoisty mikroklimat. Wraz z Zatoką Pucką jest elementem Nadmorskiego Parku Krajobrazowego.

TURYSTYKA WODNA

Z jednej strony wzburzony Bałtyk, z drugiej spokojne wody Zatoki Gdańskiej. Mierzeja Helska to idealne miejsce do uprawiania wind- i kitesurfingu. Funkcjonują tu liczne szkółki nauki sportów wodnych i wypożyczalnie sprzętu. Płytkie wody Zatoki są idealne dla początkujących surferów.

FOKARIUM

Punkt obowiązkowy podczas wycieczki do Helu. Fokarium to placówka naukowa Uniwersytetu Gdańskiego, udostępniona zwiedzającym. Największe wrażenie robi karmienie fok, które odbywa się z udziałem publiczności. Rozrywka dla małych i dużych.

Co jeszcze warto zobaczyć?

- **Fortyfikacje Helskie** – jedna z nich to Ośrodek Oporu w Jastarni, zespół czterech schronów umieszczonych na plaży i wydmach, pozostałość po latach 30. XX wieku. Kolejne to Muzeum Obrony Wybrzeża, czyli wizyta w obiektach dawnej niemieckiej baterii artylerii nadbrzeżnej „Schleswig Holstein” oraz w przedwojennej baterii im. Heliodora Laskowskiego. Warto wybrać się również na wycieczkę wyznaczonymi w lasach Półwyspu szlakami, gdzie natrafić można na wiele innych atrakcji tego typu.
- **Hel** – największe miasto na Mierzei i jednocześnie zakończenie charakterystycznego cypla. W lecie Hel tętni życiem. Turyści przyjeżdżają tu samochodami, przyplływają jachtami lub tramwajami wodnymi. Hel przyciąga plażami oraz ciekawą ofertą turystyczną. Znajduje się tu również Stacja Morska Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego.
- **Latarnie morskie w Helu i Jastarni** – latarnie morskie to nieodłączny element krajobrazu nadmorskiego, które znajdują się na Szlaku Latarni Morskich. Co ciekawe, ta w Jastarni jest najniższa na polskim wybrzeżu i jedyna, której nie można zwiedzać.
- **Muzeum Rybołówstwa w Helu** – historia Bałtyku, Zatoki Gdańskiej, Zalewu Wiślanego i Półwyspu Helskiego w pigułce. Znajduje się tu również skansen łodzi rybackich. Ciekawa jest lokalizacja muzeum w poewangelickim kościele świętych Piotra i Pawła z XV wieku.
- **Jurata** – luksusowa miejscowość na Półwyspie, gdzie powstał pierwszy w kraju prywatny hotel. Znajduje się tu m.in. rezydencja prezydenta RP. Mieszkał tu malarz Wojciech Kossak. To letni kurort wypoczynkowy z kąpieliskiem i moło.
- **Muzeum Motyli i Dom Rybaka we Władysławowie** – Dom Rybaka zaprasza na wieżę, skąd roztacza się rozległy widok na Półwysep Helski. Z kolei w Muzeum Motyli znajdziemy gatunki kolorowych owadów z całego świata.
- **Hallerówka** – drewniana willa z 1922 roku, która należała do gen. Józefa Hallera. Generał spędzał tu wakacje. Dziś to Oddział Muzeum Ziemi Puckiej im. Floriana Ceynowy.
- **Pierścień Zatoki Puckiej** – trasa rowerowa wzdłuż Zatoki Puckiej, poprowadzona niemal w całości nad jej brzegiem. Ma 76 km, a jej pokonanie to realne zetknięcie się z kulturą Kaszub Północnych, niesamowitymi krajobrazami, lokalnymi zabytkami, atrakcjami oraz niezapomniana kuchnią.

Wiele restauracji na Półwyspie Helskim współpracuje z lokalnymi rybakami i serwuje ryby z porannego połowu. Jeśli sami chcemy przygotować rybną potrawę, rybę warto kupić u rybaka – bezpośrednio z kutra.

KASZUBY PÓŁNOCNE

Od Helu przez Władysławowo po Białogórę. Od Pucka po Wejherowo. Kaszuby Północne razem z Nadmorskim Parkiem Krajobrazowym to region, który ma do zaoferowania mnóstwo atrakcji. Otwarty na Bałtyk, zaprzyjaźniony z Zatoką Gdańską, pełen nadmorskich krajobrazów i zielonych wzgórz. Kaszuby Północne to jedna z najpopularniejszych destynacji turystycznych w Polsce. Każdego roku przyjeżdżają tu tysiące turystów. Nie ma się czemu dziwić. Dostęp do morza to niezaprzeczalny walor Kaszub Północnych. Walor zarówno turystyczny, jak i historyczny, architektoniczny i kulturowy.

DWORY I PAŁACE KASZUB PÓŁNOCNYCH

Samochodowy Szlak Dworów i Pałaców Kaszub Północnych ukazuje zabytkowe obiekty, które niegdyś stanowiły o zamożności właścicieli, a dziś pełnią funkcje obiektów noclegowych z restauracjami. Warto wybrać się na wycieczkę i odwiedzić te najlepiej zachowane i odrestaurowane: w Godętowie, Bychowie, Krokowej, Kłaninie, Prusewie, Rzucewie, Sasinie, Rekowie, Wejherowie oraz w Lisewie.

KALWARIA WEJHEROWSKA

Kalwaria Wejherowska, czyli kaszubska jerozolima, to miejsce modlitw, pielgrzymek, religijnych uroczystości. W lesie, na trzech wzgórzach (Góra Oliwna, Synaj i Golgota) znajduje się zespół 25 kaplic. W Wejherowie znajdziemy zaś zabytkowy rynek oraz Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej. Warto również odpocząć w uroczym parku Miejskim im. Aleksandra Majkowskiego lub przejść się na koncert do Filharmonii Kaszubskiej.

SZLAK LATARNI MORSKICH

Choć wszystkie wybudowane zostały w jednym celu, każda z nich jest inna. Latarnie morskie to symbol naszego regionu. Na pomorskim wybrzeżu znajdziemy ich aż 10. Zdecydowana większość jest otwarta dla zwiedzających. Od Ustki po Krynicę Morską – warto zwiedzić je wszystkie, bo nie tylko roztacza się z nich niesamowity widok na Bałtyk, ale kryją też wiele niesamowitych historii, jak skryta w lesie latarnia Stilo czy najstarsza w kraju położona na przylądku Rozewie.

Co jeszcze warto zobaczyć?

- **Jastrzębia Góra** – miejscowość turystyczna położona nad Bałtykiem. Szczególnie zachwycają promenada i klif, z którego podziwiamy morską panoramę. Znajdują się tu trzy kąpieliska oraz Gwiazda Północy, czyli kamień, który wyznacza najdalej na północ wysunięte miejsce w Polsce.
- **Muzeum Techniki Wojskowej Gryf** – zbiór eksponatów z czasów II wojny światowej. W Dąbrówce pod Wejherowem, zobaczymy czołgi, śmigłowiec, opancerzone transportery, rakiety i wiele innych artefaktów sprzed lat.
- **Puck** – miasteczko położone nad Zatoką Pucką, gdzie w 1920 roku odbyły się historyczne zaślubiny Polski z morzem. Idealne miejsce na wypoczynek i wodną rekreację (windsurfing!). Warto odwiedzić rynek, moło, plażę i port oraz hutę szkła.
- **Kaszubskie Oko w Gniewinie** – kompleks turystyczno-rekreacyjny z wieżą widokową, skąd roztacza się niesamowity widok na Jezioro Żarnowieckie i zbiornik największej w Polsce elektrowni szczytowo-pompowej w Czymanowie. Można tu spotkać dinozaury i stolemy, czyli kaszubskie olbrzymy.
- **Park Ewolucji w Sławutówku** – spacer z dinozaurami, podróż batyskafem w morskie głębiny, prehistoryczne kino, świat pierwotnego człowieka, sceny polowań, jaskiniowe miasteczko, a to wszystko nieopodal Pucka.

- **Jezioro Żarnowieckie i skansen w Nadolu** – ciekawy zakątek północnych Kaszub, dawna własność cystersów z Oliwy. Znajdują się tu kąpielisko oraz największa w Polsce elektrownia szczytowo-pompowa. Przy okazji warto odwiedzić skansen w Nadolu, gdzie zobaczymy jak wyglądało tradycyjne XIX-wieczne chłopskie domostwo. W Żarnowcu należy zajrzeć do dawnego klasztoru cysterek, którego fundatorami byli Cystersi z Oliwy.
- **Farma strusi w Kniewie** – spotkanie oko w oko z największym ptakiem na Ziemi. Strusie afrykańskie mają charakter. Jak je okiełznać? Przekonamy się na farmie strusi w Kniewie.
- **Gród słowiański Sławutowo** – rekonstrukcja osady średniowiecznej z przełomu IX i X wieku, dzięki której przenosimy się w krainę praojców. Zwiedzamy osiem chat i podglądamy, jak pracowali i czym zajmowali się na co dzień nasi przodkowie. Odbywają się tu również pokazy rycerskie, żywe lekcje historii, zajęcia z rzeźbiarstwa, garncarstwa, tkactwa.

Podróżując po północnych Kaszubach koniecznie trzeba spróbować śledzia po kaszubsku. Oczywiście najlepiej tego wyłowionego z Bałtyku!

BORY TUCHOLSKIE

Piękno i dzikość przyrody, szum lasów, bezkresne i nienaruszone bogactwo flory i fauny. Bory Tucholskie to leśny skarb Pomorskiego, jeden z największych kompleksów borów sosnowych w Polsce. To także rzeki, jeziora, torfowiska, park narodowy i rezerwat biosfery. Warto odwiedzić Chojnice czy leżący na skraju Borów Tucholskich Czluchów, aby lepiej poznać region. Bory Tucholskie to również kulturowo bogaty region, w którym tradycja i zwyczaje są ważne. Warto odwiedzić Chojnice czy Czluchów, aby lepiej poznać region.

PARK NARODOWY BORY TUCHOLSKIE

Ten unikatowy w skali kraju obszar ponad 46 kilometrów kwadratowych porastają cisy, dęby, graby i brzozy, pomiędzy którymi spotkać można tak wyjątkowe okazy ptaków jak orzeł bielik czy czapla siwa. To także liczne jeziora oraz 25 rezerwatów przyrody. Utworzono tu liczne pieszce i rowerowe szlaki turystyczne, ścieżki dydaktyczne, a także szlaki kajakowe na lokalnych rzekach.

CHARZYKOWY

Charyzkowy to idealne miejsce wypadowe do rozpoczęcia żeglarskiej przygody na Jeziorze Charzykowskim. Port jachtowy i przystań żeglarska wraz z nowoczesną infrastrukturą, regionalne budownictwo oraz lokalna kuchnia. Niezwykłe krajobrazy otuliny Parku Narodowego Bory Tucholskie, urokliwa Wyspa Miłości oraz flora Zaborskiego Park Krajobrazowego potrafią rozkochar w sobie każdego.

BRDA

Najpiękniejsze szlaki kajakowe w Polsce to te, które oferuje położona w okolicy lasów, jezior i łąk kręta i urokliwa rzeka Brda. Królowa borowiackich rzek kusi bystrym nurtem. Sam szlak kajakowy jest świetnie oznaczony i łatwo dostępny nawet dla początkujących. Licząca 238 km rzeka stanowi główną arterię wodną Borów Tucholskich.

Co jeszcze warto zobaczyć?

- Zamek w Czluchowie** – odbudowany i odrestaurowany średniowieczny zamek, na którym dawniej komturem był sam Konrad Wallenrod, znajduje się na Szlaku Zamków Gotyckich. Tuż obok zlokalizowany jest leśny park miejski Lasek Luizy, którego początki datowane są na rok 1800.
- Chojnice** – ze Starym Miastem, historyczną Bramą Czluchowską, basztami, arkadowym przejazdem oraz średniowiecznymi pozostałościami fortyfikacji miejskich są atrakcją regionu. Znajduje się tu prawie 700-letni kościół Ścięcia św. Jana Chrzciciela reprezentujący jedyny w swoim rodzaju styl gotyku nadwiślańskiego. Warto zajrzeć do Eksperymentarium, gdzie poznamy historię, kulturę i przyrodę regionu.
- Kaszubska Marszruta** – sieć szlaków rowerowych, których przebieg obejmuje najatrakcyjniejsze przyrodniczo i krajobrazowo tereny okolic Parku Narodowego Borów Tucholskich. Cztery szlaki rowerowe oznaczono kolorami (zielony, żółty, czerwony i czarny). Ich długość ma od 32 do 66 km, a łącznie wynosi prawie 200 km. Trasy w części wybudowane zostały w dawnych pasach przeciwpożarowych obszarów leśnych i obejmują swym zasięgiem lasy Zaborskiego Parku Krajobrazowego, liczne jeziora i interesujące kulturowo borowiackie wsie.
- Zapora Mylof** – ciekawostka hydrotechniczna, wybudowana w 1849 roku. To jeden z najstarszych obiektów tego typu w Polsce i jedyna zapora schodkowa w Polsce.

- Zoo Canpol w Czluchowie** – hipopotamy, niedźwiedzie, zebry, kangury, pelikany. A oprócz tego mnóstwo innych atrakcji, leśny plac zabaw, centrum gastronomiczne i sklepy z pamiątkami.
- Kamienne Kręgi w Odrach** – cmentarzysko plemienia Gotów, czyli kurhany i kręgi kamienne pochodzące z początków naszej ery. Coś dla miłośników tajemnicy i pradawnych dziejów.
- Struga Siedmiu Jezior** – to unikatowe zjawisko hydrologiczne, będące przyrodniczym wyróżnikiem regionu. To niewielka, niespełna 14 km rzeka, która łączy siedem jezior rynnowych. Swoją początek bierze z jeziora Ostrowitego, a końcowe ujście znajduje się w Jeziorze Charzykowskim. To niepowtarzalne zjawisko można obserwować przemierzając wytyczony wzdłuż Strugi szlak pieszcy.
- Swornegacie** – znana ze swej charakterystycznej nazwy wieś letniskowa zaprasza na odpoczynek, a także do Kaszubskiego Domu Rękodziela Ludowego, gdzie zapoznamy się z dobrami kulturowymi i użytkowymi oraz pamiątkami kaszubskiej wsi.

W Borach Tucholskich warto spędzić przynajmniej kilka dni, a wycieczkę podzielić na część przyrodniczą i miejską. Koniecznie należy spróbować lokalnej dzicyzny i potraw z grzybami.

KOCIEWIE

Tczew i jego nadwiślańska tradycja. Zamek krzyżacki w Gniewie z fantastyczną ofertą kulturalną i pokazami plenerowymi. Pelplin, duchowa stolica regionu, gdzie znajduje się egzemplarz jednej z najcenniejszych ksiąg na świecie – Biblii Gutenberga. Dookoła spokojne, jakby sielankowe krajobrazy, które najlepiej podziwiać z kajaków lub rowerów. Kociewie to region, który zachwyci i intryguje.

ZAMEK GNIEW

Krzyżacka warownia powstała na przełomie XIII i XIV wieku. Jej budowa trwała aż 40 lat. Była siedzibą komtura, a później starosty polskiego, w tym najsympatyczniejszego – Jana Sobieskiego. Dziś zamek kusi niezwykle bogatą ofertą, zaprasza na turnieje i historyczne inscenizacje, a także do hotelu i restauracji. Warto też odwiedzić miasto z gotyckim ratuszem i wielowiekowymi kamienicami.

KATEDRA W PELPLINIE

Pelplin to duchowa stolica regionu. Nad miastem góruje gotycka bazylika katedralna z obrazem koronacji Najświętszej Maryi Panny pędzla Hermana Hana. Katedra uważana jest za jedną z największych świątyń gotyku ceglanego w Polsce. Przyciąga wiernych i miłośników sztuki sakralnej. Warto wejść do środka, bo 25-metrowy ołtarz główny robi ogromne wrażenie. Koniecznie trzeba zajrzeć do Muzeum Diecezjalnego, aby zobaczyć Biblię Gutenberga.

MUZEUM WISŁY I CENTRUM
KONSERWACJI WRAKÓW STATKÓW

Najdłuższa rzeka w Polsce doczekała się swojego miejsca – Muzeum Wisły w Tczewie. To lekcja geografii, historii i okrętownictwa. Z kolei Centrum Konserwacji Wraków Statków to placówka, gdzie można przyglądać się pracy muzealnych konserwatorów. To także miejsce, gdzie zapoznamy się z technikami budowy dawnych łodzi oraz statków i poznamy historię polskiego żeglarstwa.

Co jeszcze warto zobaczyć?

- **Arboretum w Wirtach** – wyjątkowy ogród dendrologiczny, gdzie rośnie blisko 145 gatunków, odmian i form roślin iglastych i ponad 300 liściastych, a także około 150 gatunków runa leśnego. Tylko w Wirtach spotkamy jedyny w Polsce okaz orzecha pośredniego.
- **Mosty tczewskie** – jeden drogowy, drugi kolejowy. Powstały jeszcze w XIX wieku. Z charakterystycznymi wieżyczkami tworzą wizytówkę Tczewa.
- **Grodzisko Owidz** – zrekonstruowany gród z IX wieku, który zamieszkiwany był przez Słowian. Na terenie grodziska funkcjonuje Muzeum Mitologii Słowiańskiej, które w nowoczesny sposób przybliży wierzenia przodków.
- **Kociewskie Trasy Rowerowe** – w sumie kilkanaście szlaków o długości ponad 800 km, dzięki czemu na jednoślądzie dojechać można do Tczewa, Pelplina, Skarszew czy Starogardu Gdańskiego.
- **Spyły Wierzycą** – najlepsze spływy kajakowe na Kociewiu to te wraz z nurtem Wierzycy. Do Wisły uchodzi w okolicach Gniewa. By ją przepłynąć, mijając po drodze elektrownie wodne i zamki, potrzeba tygodnia!

- **Biblia Gutenberga** – w Muzeum Diecezjalnym w Pelplinie znajduje się jedyny w Polsce egzemplarz Biblii Gutenberga. To jedna z najcenniejszych ksiąg na świecie i prawdziwy skarb!
- **Ogrody we Franku** – urocze miejsce, idealny plener do robienia zdjęć. Polskie Ogrody Ozdobne przenoszą nas w świat zieleni – pokazują, jak sadzono ogrody od średniowiecza do czasów współczesnych. Koniecznie zajrzyjcie też do zielonego labiryntu!
- **Osiek** – windsurferów zaprasza na „kociewskie morze”, czyli na największe w regionie jezioro Kałębie. Osiek to także spotkanie z charakterystyczną architekturą regionu – zobaczymy tu chaty o konstrukcji szkieletowej z podcieniami, a zatem to, z czego słyną nadwiślańskie tereny.

Kociewie to także niezwykle bogata kultura. Warto zwrócić uwagę na kociewski haft, ludowy strój i zasmakować w typowej kuchni, wykorzystującej dary lasu i jezior.

ŻUŁAWY

Żuławy to prawdopodobnie najbardziej „pocztówkowy” subregion pomorski. Rzepakowe pola na tle rozległych wierzb, kilkusetletni wiatrak, wijąca się spokojnie Wisła, krzyżacki zamek w oddali i mgła, która unosi się leniwie... Żuławy piękne są także ze względu na swoją bogatą historię i architekturę. To teren usłany rzekami, kanałami i rowami melioracyjnymi, a ze względu na nietypowe położenie geograficzne – znajduje się w depresji – musi być sztucznie odwadniany.

MALBORK

Malbork, gród nad Nogatem, gdzie w 1280 roku rozpoczęła się budowa wielkiego zamku krzyżackiego. Budowla zachowana jest do dzisiaj i zachwyca nie tylko wielkością, ale i rozmachem. Na zamku, który znajduje się na liście UNESCO, odbywają się rekonstrukcje historyczne. Malbork to obowiązkowy punkt na mapie każdego, kto odwiedza województwo pomorskie.

PĘTLA ŻUŁAWSKA

Fantastyczne krajobrazy, kojący śpiew ptaków, przyroda, która zachwyca. Pętla Żuławska to nowoczesna infrastruktura i ponad 300-kilometrowa droga wodna, która jest elementem Międzynarodowej Drogi Wodnej E-70, biegnącej z Rotterdamu przez Berlin i Polskę do Kaliningradu i Kłajpedy.

FAKTORIA HANDLOWA

To rekonstrukcja dawnej osady handlowej, która swoją historię sięga wpływów Cesarstwa Rzymskiego. Znajdują się tutaj m.in. chata wodza i dawna hala targowa. Obiekt nawiązuje również do eksplorowanego w Pruszcze Gdańskim Szlaku Bursztynowego. Faktoria zaprasza do zwiedzania i udziału w licznych warsztatach i rekonstrukcjach.

Co jeszcze warto zobaczyć?

- **Żuławski Park Historyczny** – w dawnej serowni w Nowym Dworze Gdańskim działa muzeum, które przybliża historię Żuław i dzieje menonitów. To prężnie funkcjonująca instytucja, która zaprasza na spotkania, wykłady i warsztaty kuchni żuławskiej (również dla dzieci!).
- **Domy podcieniowe** – wizytówka Żuław. Jeśli do czołowej ściany domu przylega wsparta na słupach wystawka, to znak, że mamy przed sobą tradycyjny dom podcieniowy. Najpiękniejsze zachowały się w miejscowościach Trutnowy, Marynowy i Żuławki.
- **Kuchnia żuławska** – od krzyżackiej kury na czarno (natartej piernikiem), przez menonickie sery i nalewki, po współczesne wariacje kulinarne inspirowane dawnymi przepisami. Kuchnia żuławska to połączenie wielu kultur i spojrzeń na kulinaria. Najlepiej smakować będzie w tradycyjnym domu podcieniowym.
- **Dino Park w Malborku** – jeśli historia średniowiecza to zbyt mało, można odbyć jeszcze dalszą podróż w czasie i w Dino Parku spotkać się z dinozaurami i smokami. Atrakcje są ruchome i wyglądają jak żywe, więc rodzice – pilnujcie pociech!
- **Wiatraki i krajobraz** – czym byłyby Żuławy bez wiatraków? Charakterystyczne „domki z łopatami” to znak rozpoznawczy Żuław. Szczególnie popularny jest „koźlak” w Drewnicy, zbudowany w 1718 roku. Z kolei w Mokrym Dworze działa wyremontowany wiatrak, w którym odbywają się ciekawe zajęcia edukacyjne.

- **Stogi Malborskie i Szaleniec** – menonickie nekropolie należą do najpiękniejszych i najbardziej klimatycznych. Bogato zdobione stele w Stogach Malborskich czy Szaleniu silnie wiążą się z protestancką symboliką.
- **Węzeł wodny Rybina** – krzyżują się tu wodne szlaki Szarpawy, Wisły Królewieckiej i Linawy. Funkcjonuje tu nowoczesna przystań żeglarska i pomosty cumownicze przy mostach zwodzonych. Natrafimy tu również na zabytkowe mosty, w tym kolejowy obrotowy z początków XX wieku, po którym jeździ Żuławska Kolej Dojazdowa.
- **Śluzy Gdańska Głowa i Przegalina** – jeden z elementów Pętli Żuławskiej. Budowę śluz rozpoczęto już w połowie XVII wieku. To miejsce rozwidlenia Wisły – na gdańską Martwą Wisłę i elbląską Szarpawę. Nieopodal znajduje się kolejna śluza – Przegalina, gdzie spotykamy drogowy most zwodzony.
- **Menonici** – protestanci z dzisiejszych terenów Holandii na Żuławach pojawili się już w XVI wieku. Byli niezwykle innowacyjnym ludem, dzięki któremu rozwinęto system melioracji i zasoby rolnictwa w regionie. Ślady menonitów na Żuławach żywe są po dziś dzień.

Zamiast samochodem, na wycieczkę po Żuławach warto wybrać się na rowerze. Liczne trasy rowerowe poprowadzono tak, by napawać się barwnym krajobrazem i jednocześnie pogłębić wiedzę historyczną. Koniecznie spróbujcie tu zupy klopsowej!

MIERZEJA WIŚLANA

Znajdziecie tutaj długie, szerokie plaże i czyste wody Zalewu Wiślanego, odkryjecie piękno Paru Krajobrazowego „Mierzeja Wiśłana”, rezerwatów przyrody Mewia Łacha, Kąty Rybackie i Buki Mierzei Wiślanej, to także zachwycających borów sosnowych. Mierzeja Wiśłana to rejon o walorach przyrodniczych i turystycznych. Miejscowości takie jak Stegna, Jantar, Sztutowo, Kąty Rybackie czy Krynica Morska zapraszają turystów nie tylko w sezonie, a Pętla Żuławska i Żuławska Kolej Dojazdowa budują niepowtarzalną ofertę turystyczną miejsca.

MIERZEJA WIŚLANA

Piaszczysty wał, który oddziela Zalew Wiśłany od Zatoki Gdańskiej. Rozciąga się od granicy Gdańska do granicy państwa z Federacją Rosyjską. Mierzeja Wiśłana to bogactwo flory i fauny, ciekawa oferta turystyczna, żeglarsstwo, windsurfing, plażowanie i wysmienite wędzone ryby.

ŻUŁAWSKA KOLEJ DOJAZDOWA

Kolej wąskotorowa to niezwykła atrakcja Mierzei Wiślanej. Jej trasa prowadzi m.in. przez leśne tereny Mikoszewa, Stegny i Sztutowa, a przejazdy odkrytymi wagonami cieszą się ogromną popularnością. Kolej powstała w XIX wieku po to, by ułatwić transport cukru i buraków cukrowych. Z czasem wąskotorówka stała się elementem rozbudowanego systemu kolejowego. Można nią było dojechać nawet do Malborka.

MUZEUM STUTTHOF

W czasie II wojny światowej w miejscowości Sztutowo znajdował się niemiecki nazistowski obóz koncentracyjny, który funkcjonował od 2 września 1939 r. do maja 1945 r. W tym czasie przez Bramę Śmierci przeszło ponad 110 tys. więźniów - śmierć poniosło ponad 65 tys. z nich. Obecnie na terenie byłego obozu funkcjonuje Muzeum Stutthof.

Co jeszcze warto zobaczyć?

- **Kąty Rybackie** – niewielka, ale niezwykle malownicza miejscowość położona w całości na terenie Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiśłana”. Szerokie, piaszczyste plaże oraz rezerwat przyrody „Kąty Rybackie”, a także nowoczesny port morski i przystanie umożliwiają korzystanie z uroków miejsca, odpoczywanie na łonie natury oraz aktywny wypoczynek pod żaglami.
- **Stegna** – miejscowość turystyczna, która w sezonie tętni życiem. Miejsce rekreacji i odpoczynku dla rodzin, dorosłych i dzieci. Znajdziemy tu czyste plaże, lasy, kolej wąskotorową, liczne punkty gastronomiczne. Każdego roku w zabytkowym kościele pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa odbywa się Międzynarodowy Festiwal Organowy.
- **Latarnia morska w Krynicy Morskiej** – jest czerwona i wysoka na ponad 26 metrów. Latarnia morska to punkt widokowy, z którego roztacza się niesamowita panorama na Bałtyk i Zalew Wiśłany. Obiekt jest elementem pomorskiego Szlaku Latarni Morskich.
- **Krynica Morska** – popularna miejscowość turystyczna z bogatą ofertą hotelowo–gastronomiczną, szeroką, strzeżoną plażą, przystaniami morskimi i portem morskim. Warto zajrzeć też na Wielbłądzi Garb, czyli naturalne wniesienie, z którego roztacza się malowniczy widok na Zatokę Gdańską i Zalew Wiśłany.

- **Jantar** – nadmorskie uzdrowisko otoczone lasami, którego nazwa pochodzi od przechodzącego niegdyś tą drogą szlaku bursztynowego. Jantar odwiedzany jest przez cały rok – w sezonie letnim głównie przez turystów, a jesienią i zimą przez kuracjuszy.
- **Zalew Wiśłany** – duży akwen od Bałtyku oddzielony zaledwie cienkim wałem Mierzei Wiślanej. Idealne miejsce do żeglowania czy podróży houseboatem. Ze względu na wysokie walory przyrodnicze całą polską część Zalewu Wiślanego objęto dwoma obszarami Natura 2000.
- **Trasa rowerowa** – Mierzeja Wiśłana na rowerze? Koniecznie! Trasa zaczyna się w Mikoszewie i prowadzi aż do Piasków, pod granicę z Rosją. Warto pokonać te 53 km w otoczeniu przyrody i niezapomnianych krajobrazów, a przejazd nadmorską promenadą w Krynicy Morskiej na długo pozostanie w pamięci.

Mierzeja Wiśłana piękna jest nie tylko wiosną i latem. Warto przyjechać tu jesienią i obserwować spienione morskie fale lub zimą, gdy plaże pokryte są śniegiem. A co na obiad? Polecamy ryby – te z Zalewu i te z Bałtyku.

POWIŚLE

Malownicze krajobrazy, jeziora, rzeki, lasy, bogate sady i historia, która wciąż silnie przypomina o czasach Wielkiego Księstwa Krzyżackiego. To Powiśle. Region położony na wschodnim brzegu Wisły słynie z zamków, twierdz, krypt oraz... powiślańskich śliwek z Neborowa Wielkiego, które stanowią prawdziwy rarytas i dobro regionu. Podróżując po Powiślu koniecznie trzeba odwiedzić Kwidzyn i Sztum, jednak warto również zajrzeć do Prabut, Starego Dzierzgonia czy Przezmarku.

KWIDZYN

Stolica Dolnego Powiśla. Miasto nad Liwą z XIV-wiecznym zamkiem kapituły pomezańskiej, wzorowanym na zamkach krzyżackich. Zamkowa wieża, czyli gdanisko, łączy się z krytym gankiem wspartym na arkadach, jeden z wyróżników Powiśla i całego regionu Pomorskiego. Jednak historii jest tu więcej – to m.in. fragmenty gotyckich murów obronnych z XIV wieku czy krypta Trzech Wielkich Mistrzów Krzyżackich w katedrze św. Jana Ewangelisty.

SZTUM

Położony nad jeziorami Sztumskim i Barlewickim Sztum zaprasza na łono natury i spotkanie z historią. W XIV wieku Krzyżacy wybudowali tu zamek, który stał się siedzibą krzyżackiego wójta. Twierdza z kamienia i cegły przetrwała do dziś i jest siedzibą oddziału Muzeum Zamkowego w Malborku. Przy twierdzy działa Bractwo Rycerzy Ziemi Sztumskiej, a to znak, że mimo upływu lat, rycerski duch nadal ma się znakomicie.

WAPLEWO

Waplewo Wielkie to lekcja historii. Znajduje się tu Pałac Sierakowskich, który w czasach zaborów był prawdziwym ośrodkiem polskośći. Bywali tu polscy arystokraci, artyści, poeci i pisarze, gościł tu m.in. Stefan Żeromski. Odrestaurowany dwór mieści siedzibę Muzeum Tradycji Szlacheckiej, Oddział Muzeum Narodowego w Gdańsku.

Co jeszcze warto zobaczyć?

- **Cmentarz menonicki w Barcicach** – wspomnienie sprzed stu lat. Menonicki cmentarz przypomina o holenderskiej grupie wyznaniowej, która niegdyś zamieszkiwała powiślańskie tereny. Odnaleźć tu można trzy rodzinne miejsca pochówku z XIX wieku.
- **Korzeniewo** – nadwiślańska wieś, skąd niegdyś kursował prom na drugą stronę Wisły. Uwagę zwraca charakterystyczny, zielony domek, który kryje w sobie mechanizmy wodowskazu.
- **Miłosna** – coś dla tych, którzy lubią jeździć konno. Miłosna w Kwidzynie znana jest z hodowli ogierów. Znajduje się tu stadnina koni oraz cała infrastruktura niezbędna do uprawiania jeździectwa. Ciekawostką jest fakt, że pierwszą stadninę w Kwidzynie w 1788 roku założył król pruski Fryderyk II Wilhelm Wielki.
- **Szlak wodociągów w Prabutach** – korytarze pod Starym Miastem powstawały jeszcze w XVIII wieku. Wybudowano je ze względów bezpieczeństwa, ze strachu przed pożarami. Dziś podziemny szlak wodociągów to nie lada gratka dla turystów.

- **Śluza Biała Góra** – kolejny w Pomorskiem przykład nowoczesnej myśli hydrotechnicznej. Śluza Biała Góra rozdziela Wisłę i Nogat. Zespół obiektów na wodzie powstawać zaczął już w XVI wieku.
- **Szlak rowerowy Zamków Powiśla** – długi, bo liczący ponad 100 km szlak rowerowy. Pokonując go podziwiamy krajobraz i niezwykle bogatą historię oraz architekturę średniowieczną regionu, w tym potężne warownie państwa zakonnego: Prabuty, Dzierzgoń, Przezmark, Sztum oraz Malbork.

Powiśle otoczone jest lasami, jeziorami, rzekami, polami i sadami, w których rosną przepyszne śliwki i jabłka. Koniecznie należy spróbować lokalnych powideł i konfitur.

ZIEMIA ŁĘBORSKA

Przyroda i historia – tak w dwóch słowach można opisać Ziemię Łęborską. Fascynujące, ruchome wydmy w Słowińskim Parku Narodowym, to punkt obowiązkowy na turystycznej mapie i przyrodniczy fenomen, który koniecznie trzeba zobaczyć. Łębork zaskakuje średniowieczną historią, a Łeba nadmorskim klimatem i zamkiem na plaży. Ziemia Łęborska to również liczne atrakcje dla dzieci oraz jedyny zachowany w okolicy wiatrak holenderski w Zdrzewnie.

SŁOWIŃSKI PARK NARODOWY

Niepowtarzalne, ruchome wydmy, które przesuwają się zgodnie z ruchem wiatru. Ten nadmorski, jakby pustynny krajobraz za każdym razem jest inny. To pakiet atrakcji: raj dla miłośników przyrody, jezior, torfowisk, lasów, łąk, flory i fauny. Uwaga: spacer odbywają się tylko po wyznaczonych szlakach! W 2019 roku w odbudowanym Domu Latarnika w Czołpinie otwarto Muzeum Słowińskiego Parku Narodowego. Prezentowana tu jest historia latarnictwa.

ŁEBA

Popularna nadmorska miejscowość, idealne miejsce wypadowe do zwiedzania Słowińskiego Parku Narodowego, którego atrakcją są ruchome wydmy. Łeba otoczona jest lasami, Bałtykiem, jeziorami Łebsko i Sarbsko. Znajdziemy tu liczne hotele, restauracje i kafejki, a także piękną plażę, rybacki port jachtowy oraz ruiny XIV-wiecznego kościoła św. Mikołaja. Kilkutysięczna miejscowość w sezonie letnim zamienia się w wakacyjny kurort.

ŁĘBORK

Miejscowość, gdzie historia łączy się z religią. Łębork położony jest na szlaku Pomorskiej Drogi św. Jakuba, a najważniejszym zabytkiem sakralnym w mieście jest XIV-wieczne Sanktuarium św. Jakuba z XVIII-wiecznym tabernakulum z kości słoniowej. W mieście znajdziemy również dawny zamek krzyżacki, który obecnie jest budynkiem sądu. Warto zobaczyć także baszty, które stanowią część miejskich fortyfikacji obronnych z XIV w.

Co jeszcze warto zobaczyć?

- **Sea Park Sarbsk** – czyli fokarium. Spotkamy tu foki bałtyckie, uchatki kalifornijskie i kotiki południowo-amerykańskie. Weźmiemy udział w wodnych widowiskach, pokazach z udziałem fok z fokami i zajrzymy do interaktywnego oceanarium.
- **Łeba Park** – idealne miejsce na rodzinny wypad. Park tematyczny z naturalnej wielkości dinozaurami, minizoo, spływami pontonowymi i placem zabaw.
- **Jezioro Sarbsko** – położone zaledwie kilometr od Bałtyku stanowi świetne miejsce do uprawiania kite- i windsurfingu. W pobliżu istnieją szkółki, gdzie można zgłębić tajniki tych sportów.
- **Wyrzutnia rakiet w Rąbce** – to tutaj, na niemieckim poligonie doświadczalnym, testowano prototypy rakiet dalekiego zasięgu. Dziś wyrzutnia rakiet to muzeum, które miłośnicy militariów i historii zwiedzają wspólnie z przewodnikiem.

- **Muzeum Motyli w Łebie** – 400 gablot, kilka tysięcy sztuk motyli, a to wszystko dzięki rodzinnej kolekcji, która powstaje od ponad 80 lat. Muzeum Motyli to kolorowa podróż przez zakątki całego świata.
- **Park Miniatur Zielony Dwór w Chocielewku** – propozycja dla całej rodziny. Zrobisz tu zdjęcie przy wieży Eiffla i egipskiej piramidzie. Działa tu również minizoo z królikami, kozami i ozdobnym ptactwem. W nieodległym Runowie znajduje się stadnina koni, a w okolicy nie brakuje ścieżek do jazdy konnej.

Odwiedzając tę część Pomorskiego warto zainteresować się licznymi pałacami, które górują nad ziemią Łęborską. To m.in. Zamek Neptun na plaży w Łebie, ponad stuletni pałac w Poraju, XVII-wieczny pałac w Charbrowie czy XVI-wieczny pałac w Nowęcinie. Warto spróbować również kuchni pałacowej, w której każdy z obiektów proponuje swoje specjały, m.in. kaczkę w słodkim sosie lub gęsinę.

ZIEMIA SŁUPSKA

Pomorskie ma wiele twarzy, a jedną z nich jest ziemia słupska. Mamy tu słynną Krainę w Kratę, Bałtyk, uzdrowisko Ustka, rzekę Słupię i oczywiście Słupsk, który zachęca do zgłębiania historii miasta, oglądania zabytków i największej na świecie kolekcji dzieł Witkacego. To tutaj zobaczyć można najstarszą windę w Europie i pobawić się podczas słynnych rockowych koncertów w niepowtarzalnej Dolinie Charlotty. Warto również wybrać się na spływ kajakowy Słupią, aby z bliska poznać piękno regionu, a szczególnie Parku Krajobrazowego Dolina Słupi.

WITKACY

Pastele, obrazy, rysunki, grafiki, czyli największa na świecie kolekcja obrazów awangardowego artysty Stanisława Ignacego Witkiewicza. Ponieważ słynny Witkacy m.in. za wizytę u dentysty płacił obrazami, jego prac jest tu ponad 200. Skąd Witkacy w Słupsku? Odpowiedzi na wszystkie pytania znajdziemy w Białym Spichlerzu (Muzeum Pomorza Środkowego).

SWOŁOWO

Swołowo to wieś – skansen, gdzie obejrzymy domy bogatych chłopów, czyli wspaniałe zachowane przykłady budownictwa szkieletowego. W Muzealnej Zagrodzie Albrechta zjemy ciepły, świeżo wypieczony w piecu chleb i zajrzymy do stodoły sprzed stu lat. W listopadzie odbywa się tu słynny festiwal pomorskiej gęsiny.

USTKA

Można tu wypocząć i zadbać o zdrowie. Uzdrowisko Ustka zaprasza nad Bałtyk, na swoje plaże i poleca kąpiele w naturalnej solance i torfie. Ustka to port, uzdrowisko i kurort, który wiosną i latem tętni życiem. Warto zajrzeć do ponad stuletniej latarni morskiej i spojrzeć za horyzont razem z odlaną z mosiądzu syrenką.

Co jeszcze warto zobaczyć?

- **Zamek Książąt Pomorskich w Słupsku** – gotycka budowla z początku XVI wieku, choć później przebudowana zgodnie z renesansową modą. Wraz z basztą i młynem przypomina o latach świetności grodu nad Słupią. Przybliża historię panującego tu rodu Gryfitów i zaprasza na spotkanie z obrazami Witkacego, które podziwiać można w Białym Spichlerzu.
- **Muzeum Wsi Słowińskiej w Klukach** – to skansen i fantastyczna podróż w czasie dla całej rodziny. Znajdziemy tu słowińskie chałupy sprzed 200 lat, rybackie chaty i obejścia znad jeziora Gardno i Łebsko. Niezwykła przygoda dla młodszych i starszych gwarantowana!
- **Dolina Charlotty** – jedno z najważniejszych miejsc na koncertowej mapie Polski. Każdego roku odbywa się tu słynny Festiwal Legend Rocka. Występowali tu m.in. Santana, Deep Purple, Bob Dylan czy Robert Plant. Sama Dolina Charlotty to amfiteatr, hotel, zoo i atrakcje dla dzieci.
- **Bunkry Bluchera w Ustce** – coś dla większych i mniejszych miłośników militariów. To niemieckie bunkry i umocnienia wojskowe, które były tajną nadmorską bazą. Dziś udostępnione zwiedzającym zapraszają na interaktywne pokazy.
- **Słupia** – rzeka – wspomnienie. Wyznaczono tu bowiem Papieski Szlak Kajakowy, który przywołuje wodną wyprawę Karola Wojtyły z 1964 roku. Szlak jest niemal tak długi, jak sama rzeka, a jego przepłynięcie dostarcza niezwykłych wrażeń.
- **Wzgórze Rowokół i latarnia morska w Czołpinie** – posadowiona na wydmie latarnia morska w Czołpinie działa od przeszło 100 lat. Znajduje się na Szlaku Latarni Morskich. Z jej szczytu roztacza się przepiękny widok na Bałtyk, okoliczne lasy i charakterystyczne połodowcowe wzgórze Rowokół, zwane Świętą Górą Słowińców (z wieżą widokową, skąd podziwiać można m.in. wydmy).
- **Kraina w Kratę** – domki jak z piernika, choć naprawdę bielone wapnem i wzmacniane czarnymi od smoły belkami. Unikat sprzed ponad stu lat, który koniecznie trzeba zobaczyć.
- **Pierścień Gryfitów** – to nie eksponat w muzeum, a trasa rowerowa, która liczy 94 km. By ją pokonać, trzeba mieć dobry rower i przygotować się na nieustanne sesje fotograficzne – zachwyty nad ziemią słupską nie będzie końca.

Odwiedzając Słupsk koniecznie należy zajrzeć do Domu Towarowego przy placu Zwycięstwa. Znajdziemy tam prawdziwy zabytek techniki – najstarszą windę w Europie. Z kolei pływając po Słupi zwróćmy uwagę na zabytki hydrotechniki, czyli elektrownie wodne – wznoszone były na początku XX wieku i działają do dziś. Jeśli nasza wizyta zaplanowana jest na listopad, zajrzyjmy do Swołowa, gdzie spróbujemy przepysznej, lokalnej gęsiny.

3MIASTO

- **CSIO Sopot Hipodrom**
(czerwiec)
- **Festiwal Teatrów Plenerowych i Ulicznych Feta**
(lipiec)
- **Open'er Festival**
(lipiec)
- **Trójmiasto Globaltica**
(lipiec)
- **Jarmark św. Dominika**
(lipiec-sierpień)
- **Festiwal Szekspirowski**
(lipiec-sierpień)
- **Sopot Festival**
(sierpień)
- **Międzynarodowy Festiwal Mozartowski Mozartiana**
(sierpień)
- **Solidarity of Arts**
(sierpień)
- **Festiwal Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni**
(wrzesień)

REGION

- **Czarne Wesele Kluki**
(maj)
- **Polish Boogie Festival w Człuchowie**
(lipiec)
- **Truskawkobranie**
(lipiec)
- **Oblężenie Malborka**
(lipiec)
- **Columbus Festiwal Wiatru Ustka**
(lipiec)
- **Festiwal Legend Rocka w Dolinie Charlotty**
(sierpień)
- **Vivat Vasa w Gniewie**
(sierpień)
- **Magic Malbork**
(sierpień)
- **Międzynarodowy Festiwal Latawców w Łebie**
(sierpień)
- **Jarmark Cysterski w Pelplinie**
(wrzesień)
- **Na Świętego Marcina Najlepsza Pomorska Gęsina**
(listopad)

Zdjęcia w folderze:

Repozytorium pomorskie.travel,
Mateusz Ochocki,
Łukasz Głowala,
Pomorska Regionalna Organizacja
Turystyczna,
Daniel Frymark,
Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku,
Kosycarz Foto Press – KFP,
Magdalena Michalska,
Michał Bieliński,
UM Choczewo,
Marek Opitz

Wydano na zlecenie:

Departament Turystyki Urzędu
Marszałkowskiego Województwa
Pomorskiego

ul. Augustyńskiego 2
80-819 Gdańsk

tel. 58 32 68 350
dt@pomorskie.eu

pomorskie.travel

Współpraca:

Pomorska Regionalna
Organizacja Turystyczna

Pomorska Regionalna
Organizacja Turystyczna

Wały Jagiellońskie 2a
80-887 Gdańsk

tel. 58 732 70 40
it@prot.gda.pl

www.prot.gda.pl